

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

INFORMATOR

O PRAWIE SPADKOWYM

O BOWIĄZUJĄCYM W POLSCE

Niniejszy informator ma na celu przedstawienie podstawowych zagadnień związanych z prawem spadkowym i został zaktualizowany w ramach wykonania zadania edukacji prawnej realizowanej w 2023 r. przez Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa ISKIERKA na zlecenie Powiatu Gryfińskiego.

POMOC PRAWNA
PORADY OBYWATELSKIE
MEDIACJA

Iskierka

Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci
z Zespołem Downa Iskierka

kwiecień 2023

Spis treści:

- I. Dziedziczenie ustawowe
- II. Dziedziczenie testamentowe
- III. Rodzaje testamentów
- IV. Dziedziczenie wprost, dziedziczenie z dobrodziejstwem inwentarza, odrzucenie spadku
- V. Stwierdzenie nabycia spadku, poświadczenie dziedziczenia
- VI. Dział spadku
- VII. Zachowek
- VIII. Wydziedziczenie
- IX. Uznanie za niegodnego dziedziczenia
- X. Podatek od dziedziczenia
- XI. Opłaty sądowe i notarialne w postępowaniu spadkowym
- XII. Wzory pism

I. Dziedziczenie ustawowe

Dziedziczenie ustawowe następuje wtedy, kiedy spadkodawca nie pozostawił testamentu.

W pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku. Jeżeli dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadał, przypada jego dzieciom w częściach równych.

W braku zstępnych spadkodawcy powołani są do spadku z ustawy jego małżonek i rodzice. Udział spadkowy każdego z rodziców, które dziedziczy w zbiegu z małżonkiem spadkodawcy, wynosi jedną czwartą całości spadku. Jeżeli ojcostwo rodzica nie zostało ustalone, udział spadkowy matki spadkodawcy, dziedziczącej w zbiegu z jego małżonkiem, wynosi połowę spadku.

W braku zstępnych i małżonka spadkodawcy cały spadek przypada jego rodzicom w częściach równych. Jeżeli jedno z rodziców spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadał, przypada rodzeństwu spadkodawcy w częściach równych.

Jeżeli którekolwiek z rodzeństwa spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku pozostawiając zstępnych, udział spadkowy, który by mu przypadał, przypada jego zstępnym.

Jeżeli jedno z rodziców nie dożyło otwarcia spadku i brak jest rodzeństwa spadkodawcy lub ich zstępnych, udział spadkowy rodzica dziedziczącego w zbiegu z małżonkiem spadkodawcy wynosi połowę spadku.

Udział spadkowy małżonka, który dziedziczy w zbiegu z rodzicami, rodzeństwem i zstępnymi rodzeństwa spadkodawcy, wynosi połowę spadku.

W przypadku braku zstępnych spadkodawcy, jego rodziców, rodzeństwa i ich zstępnych, cały spadek przypada małżonkowi spadkodawcy.

Przysposobiony dziedziczy po przysposabiającym i jego krewnych tak, jakby był dzieckiem przysposabiającego, a przysposabiający i jego krewni dziedziczą po przysposobionym tak, jakby przysposabiający był rodzicem przysposobionego. Przysposobiony nie dziedziczy po swoich wstępnych naturalnych i ich krewnych, a osoby te nie dziedziczą po nim.

II. Dziedziczenie testamentowe

Rozporządzić majątkiem na wypadek śmierci można jedynie przez testament. Testament może zawierać rozporządzenia tylko i wyłącznie jednego spadkodawcy. Każdy spadkodawca może w każdej chwili odwołać zarówno cały testament, jak i jego poszczególne postanowienia. Sporządzić i odwołać testament może tylko osoba mająca pełną zdolność do czynności prawnych.

Testament jest nieważny, jeżeli został sporządzony:

1. w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli;
2. pod wpływem błędu uzasadniającego przypuszczenie, że gdyby spadkodawca nie działał pod wpływem błędu, nie sporządziłby testamentu tej treści;
3. pod wpływem groźby.

Na nieważność testamentu z powyższych przyczyn nie można się powołać po upływie lat trzech od dnia, w którym osoba mająca w tym interes dowiedziała się o przyczynie nieważności, a w każdym razie po upływie lat dziesięciu od otwarcia spadku.

Odwołanie testamentu następuje w ten sposób, że:

1. spadkodawca sporządzi nowy testament,
2. spadkodawca zniszczy testament lub pozbawi go cech, od których zależy jego ważność,
3. spadkodawca dokona w testamencie zmian, z których wynika wola odwołania jego postanowień.

Jeżeli spadkodawca sporządził nowy testament nie zaznaczając w nim, że poprzedni odwołuje, ulegają odwołaniu tylko te postanowienia poprzedniego testamentu, których nie można pogodzić z treścią nowego testamentu.

Testament należy tak tłumaczyć, ażeby zapewnić możliwie najpełniejsze urzeczywistnienie woli spadkodawcy. Jeżeli testament może być tłumaczony rozmaicie, należy przyjąć taką wykładnię, która pozwala utrzymać rozrządzenia spadkodawcy w mocy i nadać im rozsądną treść.

III. Rodzaje testamentów

Testamenty zwykłe:

1. **Testament holograficzny** – to testament sporządzony przez spadkodawcę w całości pismem ręcznym, podpisany i opatrzony datą. Testament sporządzony na komputerze i podpisany własnoręcznie przez spadkodawcę będzie nieważny. Podpis spadkodawcy musi być własnoręczny, czytelny, złożony pod wszystkimi postanowieniami.

2. **Testament notarialny** – to testament sporządzony w formie aktu notarialnego.

3. **Testament allograficzny** – to testament sporządzony w obecności wójta (burmistrza, prezydenta miasta), starosty, marszałka województwa, sekretarza powiatu albo gminy lub kierownika urzędu stanu cywilnego oraz dwóch świadków.

Oświadczenie spadkodawcy spisuje się w protokole z podaniem daty jego sporządzenia. Protokół odczytuje się spadkodawcy w obecności świadków. Protokół powinien być podpisany przez spadkodawcę, przez osobę, wobec której wola została oświadczona, oraz przez świadków. Jeżeli spadkodawca nie może podpisać protokołu, należy to zaznaczyć w protokole ze wskazaniem przyczyny braku podpisu. Testamentu allograficznego nie mogą sporządzać osoby głuche i nieme.

Testamenty szczególne:

1. **Testament ustny** – to testament, który może być sporządzony jeśli istnieje obawa rychłej śmierci spadkodawcy albo jeżeli wskutek szczególnych okoliczności zachowanie zwykłej formy testamentu jest niemożliwe lub bardzo utrudnione.

Spadkodawca może oświadczyć swoją ostatnią wolę ustnie przy jednoczesnej obecności co najmniej trzech świadków. Treść testamentu ustnego może być stwierdzona w ten sposób, że jeden ze świadków albo osoba trzecia spíše oświadczenie spadkodawcy przed upływem roku od jego złożenia, z podaniem miejsca i daty oświadczenia oraz miejsca i daty sporządzenia pisma, a pismo to podpisują spadkodawca i dwaj świadkowie albo wszyscy świadkowie. W wypadku gdy treść testamentu ustnego nie została w powyższy sposób stwierdzona, można ją w ciągu sześciu miesięcy od dnia otwarcia spadku stwierdzić przez zgodne zeznania świadków złożone przed sądem. Jeżeli przesłuchanie jednego ze świadków nie jest możliwe lub napotyka trudne do przezwyciężenia przeszkody, sąd może poprzestać na zgodnych zeznaniach dwóch świadków.

2. **Testament podróżny** – to testament, który może być sporządzony podczas podróży na polskim statku morskim lub powietrznym. Spadkodawca oświadcza swą wolę dowódcy statku lub jego zastępcy w obecności dwóch świadków. Następnie dowódca statku lub jego zastępca spisuje wolę spadkodawcy, podając datę jej spisania, i pismo to w obecności świadków odczytuje spadkodawcy, po czym pismo podpisują spadkodawca, świadkowie oraz dowódca statku lub jego zastępca. Jeżeli spadkodawca nie może podpisać pisma, należy w piśmie podać przyczynę braku podpisu spadkodawcy. Jeżeli zachowanie tej formy nie jest możliwe, można sporządzić testament ustny.

3. **Testament wojskowy** – to testament, który może zostać sporządzony tylko w czasie mobilizacji lub wojny albo przebywania w niewoli. Testament wojskowy może być sporządzony przez żołnierzy Sił Zbrojnych pełniących czynną służbę wojskową.

Testament szczególny traci moc z upływem sześciu miesięcy od ustania okoliczności, które uzasadniały niezachowanie formy testamentu zwykłego, chyba że spadkodawca zmarł przed upływem tego terminu. Bieg terminu ulega zawieszeniu przez czas, w ciągu którego spadkodawca nie ma możliwości sporządzenia testamentu zwykłego.

Nie może być świadkiem przy sporządzaniu testamentu:

- kto nie ma pełnej zdolności do czynności prawnych;
- niewidomy, głuchy lub niemy;
- kto nie może czytać i pisać;
- kto nie włada językiem, w którym spadkodawca sporządza testament;
- skazany prawomocnie wyrokiem sądowym za fałszywe zeznania.

Niezależnie od powyższego nie może być świadkiem przy sporządzaniu testamentu osoba, dla której w testamencie została przewidziana jakakolwiek korzyść. Nie mogą być również świadkami: małżonek tej osoby, jej krewni lub powinowaci pierwszego i drugiego stopnia oraz osoby pozostające z nią w stosunku przysposobienia. Jeżeli świadkiem była jedna z osób wymienionych w powyżej, nieważne jest tylko postanowienie, które przysparza korzyści tej osobie, jej małżonkowi, krewnym lub powinowatym pierwszego lub drugiego stopnia albo osobie pozostającej z nią w stosunku przysposobienia. Jednakże gdy z treści testamentu lub z okoliczności wynika, że bez nieważnego postanowienia spadkodawca nie sporządziłby testamentu danej treści, nieważny jest cały testament.

IV. Dziedziczenie wprost, dziedziczenie z dobrodziejstwem inwentarza, odrzucenie spadku

Dziedziczenie spadku wprost polega na przyjęciu spadku bez ograniczeń, jeśli chodzi o odpowiedzialność za długi spadkowe. Przy prostym przyjęciu spadku spadkobierca odpowiada za całość długów spadkowych, całym swoim majątkiem (tj. zarówno majątkiem nabytym w spadku, jak również tym, majątkiem nabytym wcześniej).

Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami, aby przyjąć spadek wprost, każdy spadkobierca musi złożyć specjalne oświadczenie. Nowelizacja przepisów kodeksu cywilnego obowiązującego od 18 października 2015 r. wprowadziła zasadę, że wszyscy nabywają spadek z dobrodziejstwem inwentarza, chyba że złożą oświadczenie o nabyciu spadku wprost lub o odrzuceniu spadku.

Dziedziczenie z tzw. dobrodziejstwem inwentarza polega na przyjęciu spadku z ograniczoną odpowiedzialnością za długi spadkowe. Zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego, które weszły w życie w dniu 18 października 2015 r., wszyscy spadkobiercy dziedziczą spadek z dobrodziejstwem inwentarza, jeśli w odpowiednim trybie i terminie nie złożą oświadczenia, że przyjmują spadek wprost lub go odrzucają. Ograniczenie odpowiedzialności za długi spadkowe polega na tym, że spadkobierca odpowiada za długi spadkowe do tzw. czystej wartości spadku, czyli do wartości aktywów spadkowych. Jeżeli spadkobierca odrzucił spadek, uznaje się w drodze fikcji, że nie dożył on otwarcia spadku, a zatem powinien być on wyłączony od dziedziczenia.

Oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. Niezłożenie oświadczenia spadkobiercy we wskazanym powyżej terminie jest równoznaczne z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

Oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku składa się przed sądem lub przed notariuszem. Można je złożyć ustnie lub na piśmie z podpisem urzędowo poświadczonym. Oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku złożone pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu jest nieważne. Ponadto oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku nie może być odwołane.

Każdy z rodziców, lub opiekunów prawnych małoletniej osoby może w imieniu dziecka odrzucić spadek. W takiej sytuacji należy wystąpić z wnioskiem do sądu rodzinnego o wydanie zezwolenia przez sąd na dokonanie czynności prawnej przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem małoletniego dziecka.

V. Stwierdzenie nabycia spadku, poświadczenie dziedziczenia

Spadkobierca nabywa spadek z chwilą śmierci spadkodawcy. Nabycie spadku wymaga jednak stosownego potwierdzenia, które może nastąpić w dwojaki sposób, albo poprzez tzw. stwierdzenie nabycia spadku, albo poświadczenia dziedziczenia.

Stwierdzenie nabycia spadku można uzyskać w sądzie, natomiast poświadczenie dziedziczenia u notariusza.

Wniosek o stwierdzenie nabycia spadku może złożyć każdy kto ma interes w stwierdzeniu nabycia spadku (spadkobierca, zapisobierca, wierzyciel spadkodawcy i spadkobiercy). Sądem właściwym do rozpatrzenia wniosku o stwierdzenie nabycia spadku będzie sąd rejonowy, w obrębie którego spadkodawca miał ostatnie miejsca zwykłego pobytu, a jeżeli jego miejsca zwykłego pobytu w Polsce nie da się ustalić, sąd miejsca, w którym znajduje się majątek spadkowy lub jego część. Jeśli ostatnie miejsce pobytu bądź miejsce położenia spadku nie jest znane, sądem właściwym do rozpatrzenia wniosku o stwierdzenie nabycia spadku będzie sąd rejonowy dla m.st. Warszawy. Wniosek o stwierdzenie nabycia spadku podlega opłacie sądowej w wysokości 100,- zł. We wniosku o stwierdzenie nabycia spadku należy wskazać:

- kto jest wnioskodawcą (imię, nazwisko, miejsce zamieszkania, PESEL),
- kto jest spadkodawcą (imię, nazwisko, miejsce zamieszkania, PESEL),
- pozostałych spadkobierców (imię, nazwisko, miejsce zamieszkania, PESEL),
- przedstawić dowód śmierci spadkodawcy (odpis skrócony aktu zgonu),
- sposób dziedziczenia (dziedziczenie ustawowe, dziedziczenie testamentowe),
- przedstawić dowody uzasadniające prawo do spadku (odpisy aktów urodzenia, małżeństwa, testament).

Postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku wydaje się po przeprowadzeniu rozprawy, na którą sąd wzywa wnioskodawcę oraz wszystkie osoby mogące wchodzić w rachubę jako spadkobiercy ustawowi i testamentowi. W postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku sąd wymienia spadkodawcę oraz wszystkich spadkobierców, którym spadek przypadł oraz wysokość ich udziałów.

Poświadczenie dziedziczenia to alternatywny do postępowania sądowego sposób stwierdzenia nabycia spadku. Poświadczenie dziedziczenia może być sporządzone tylko i wyłącznie przez notariusza. Podkreślenia jednak wymaga fakt, że poświadczenie dziedziczenia może przygotować każdy notariusz w kraju i to niezależnie do tego, gdzie przed śmiercią mieszkał spadkodawca. Sporządzenie poświadczenia dziedziczenia uzależnione jest od spełnienia dwóch warunków. Pierwszym warunkiem jest zgoda spadkobierców co do kręgu spadkobierców, wysokości przysługujących im udziałów, podstawy dziedziczenia (czy jest to dziedziczenie ustawowe, czy testamentowe). Drugim warunkiem koniecznym jest to, że do aktu muszą jednocześnie stanąć wszystkie osoby wchodzące w krąg spadkobierców ustawowych i testamentowych (wszystkie te osoby muszą być obecne w kancelarii notarialnej, nawet wówczas, gdy na podstawie testamentu dziedziczyć będzie tylko jedna z nich).

Każdy akt poświadczenia dziedziczenia jest rejestrowany przez notariusza w rejestrze prowadzonym przez Krajową Radę Notarialną. Po zarejestrowaniu aktu dziedziczenia w ww. rejestrze, ma on identyczne znaczenie jak sądowe stwierdzenie nabycia spadku.

VI. Dział spadku

Działu spadku można dokonać na dwa sposoby:

1. w umowie – umowny dział spadku
2. w drodze postępowania przed sądem – sądowy dział spadku.

Aby umowny dział spadku mógł zostać dokonany spadkobiercy muszą być zgodni co do wszystkich warunków działu spadku. Brak zgody wszystkich spadkobierców w zakresie warunków działu spadku

przesądza o braku możliwości zawarcia umowy. Stronami umowy o dział spadku muszą być wszyscy spadkobiercy. Umowę o dział spadku można zawrzeć w dowolnej formie, także w formie ustnej. Jeżeli jednak do masy spadkowej wchodzi nieruchomości, prawo użytkowania wieczystego albo spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, umowa musi zostać zawarta w formie aktu notarialnego. W przypadku gdy do spadku należy przedsiębiorstwo, umowa o dział spadku powinna być zawarta w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi. Jeżeli jednak w skład przedsiębiorstwa wchodzi nieruchomości albo przedsiębiorstwo jest objęte zarządem sukcesyjnym, umowa o dział spadku powinna być zawarta w formie aktu notarialnego.

Umowny dział spadku może objąć cały spadek lub być ograniczony do części spadku.

Wszczęcie postępowania sądowego o dział spadku następuje po złożeniu do sądu wniosku o dział spadku. Do złożenia takiego wniosku są uprawnieni: spadkobiercy, nabywcy udziału w spadku, spadkobiercy zmarłych spadkobierców, nabywców udziału w spadku, a także wierzyciel spadkobiercy (po uprzednim zajęciu w postępowaniu egzekucyjnym praw dłużnika będącego spadkobiercą).

Sądowy dział spadku obejmuje cały spadek. Z ważnych powodów sąd może ograniczyć podział spadku tylko co do jego części. W toku postępowania sądowego sąd ustala skład masy spadkowej oraz wartość poszczególnych składników spadku. Sąd dokonuje działu spadku wydając w tej sprawie postanowienie, którym rozstrzyga o przyznaniu poszczególnych praw majątkowych danym spadkobiercom. Roszczenie o dział spadku nie ulega przedawnieniu.

VII. Zachowek

Zstępnym, małżonkom i rodzicom spadkodawcy pominiętym w testamencie należy się zachowek. Wysokość należnego zachowku opiewa na połowę wartości udziału spadkowego jaki by przypadł uprawnionemu przy dziedziczeniu ustawowym. Jeżeli natomiast uprawniony do zachowku jest trwale niezdolny do pracy albo jest małoletni, wówczas zachowek wynosi dwie trzecie wartości udziału spadkowego.

Roszczenie z tytułu zachowku przechodzi na spadkobiercę osoby uprawnionej do zachowku tylko wtedy, gdy spadkobierca ten należy do osób uprawnionych do zachowku po pierwszym spadkodawcy. Roszczenie o zachowek nie przysługuje osobie, która:

- została wydziedziczona,
- została uznana orzeczeniem sądu za niegodną dziedziczenia,
- odrzuciła spadek,
- zawarła ze spadkodawcą umowę o zrzeczeniu się dziedziczenia,
- pozostawała ze spadkodawcą w separacji,
- przeciwko której spadkodawca przed śmiercią wystąpił do sądu o orzeczenie rozwodu lub separacji z jego winy, a żądanie to było uzasadnione.

Roszczenia uprawnionego z tytułu zachowku oraz roszczenia spadkobierców o zmniejszenie zapisów zwykłych i poleceń przedawniają się z upływem lat pięciu od ogłoszenia testamentu.

VIII. Wydziedziczenie

Wydziedziczenie to instytucja prawa spadkowego, która ma na celu pozbawienie konkretnych osób korzyści wynikających z dziedziczenia.

Spadkodawca może w testamencie pozbawić zstępnym, małżonka i rodziców zachowku, jeżeli uprawniony do zachowku:

1. wbrew woli spadkodawcy postępuje uporczywie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego;

2. dopuścić się względem spadkodawcy albo jednej z najbliższych mu osób umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności albo rażącej obrazie czci;

3. uporczywie nie dopełnia względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych.

Przyczyna wydziedziczenia uprawnionego do zachowku powinna wynikać z treści testamentu, a nadto musi być prawdziwa. Spadkodawca nie może wydziedziczyć uprawnionego do zachowku, jeżeli mu przebaczył. Jeżeli w chwili przebaczenia spadkodawca nie miał zdolności do czynności prawnych, przebaczenie jest skuteczne, gdy nastąpiło z dostatecznym rozeznaniem. Zstępni wydziedziczonego zstępnego są uprawnieni do zachowku, chociażby przeżyli oni spadkodawcę.

IX. Uznanie za niegodnego dziedziczenia

Spadkobierca może być uznany przez sąd za niegodnego dziedziczenia, jeżeli:

1. dopuścić się umyślnie ciężkiego przestępstwa przeciwko spadkodawcy;

2. podstępem lub groźbą nakłonił spadkodawcę do sporządzenia lub odwołania testamentu albo w taki sam sposób przeszkodził mu w dokonaniu jednej z tych czynności;

3. umyślnie ukrył lub zniszczył testament spadkodawcy, podrobił lub przerobił jego testament albo świadomie skorzystał z testamentu przez inną osobę podrobionego lub przerobionego.

Spadkobierca niegodny zostaje wyłączony od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku.

X. Podatek od dziedziczenia

Nabycie spadku w drodze dziedziczenia ustawowego, otrzymanie zapisu zwykłego, zapisu windykacyjnego, polecenia testamentowego, a także otrzymanie zachowku podlega opodatkowaniu podatkiem od spadków.

Wysokość podatku ustala się w zależności od grupy podatkowej, do której zaliczony jest nabywca spadku, a zaliczenie do danej grupy podatkowej następuje według osobistego stosunku nabywcy do osoby, od której lub po której zostały nabyte rzeczy i prawa majątkowe.

Ustawa od spadków i darowizn przewiduje trzy grupy podatkowe, do których zaliczane są następujące osoby:

I grupa - małżonek, zstępni, wstępni, pasierb, zięć, synowa, rodzeństwo, ojczym, macocha i teściowie;

II grupa - zstępni rodzeństwa, rodzeństwo rodziców, zstępni i małżonkowie pasierbów, małżonkowie rodzeństwa i rodzeństwo małżonków, małżonkowie rodzeństwa małżonków, małżonkowie innych zstępnych;

III grupa – inni nabywcy.

Opodatkowaniu podlega nabycie przez nabywcę, od jednej osoby, własności rzeczy i praw majątkowych o czystej wartości przekraczającej:

1) 10 434 zł - jeżeli nabywcą jest osoba zaliczona do I grupy podatkowej;

2) 7878 zł - jeżeli nabywcą jest osoba zaliczona do II grupy podatkowej;

3) 5308 zł - jeżeli nabywcą jest osoba zaliczona do III grupy podatkowej.

Podatek oblicza się od nadwyżki podstawy opodatkowania ponad kwotę wolną od podatku, według następujących skal:

Kwoty nadwyżki w zł		Podatek wynosi
ponad	do	
1) od nabywców zaliczonych do I grupy podatkowej		
	11 128	3%
11 128	22 256	333 zł 90 gr i 5% nadwyżki ponad 11 128 zł
22 256		890 zł 30 gr i 7% nadwyżki ponad 22 256 zł
2) od nabywców zaliczonych do II grupy podatkowej		
	11 128	7%
11 128	22 256	779 zł i 9% od nadwyżki ponad 11 128 zł
22 256		1780 zł 60 gr i 12% od nadwyżki ponad 22 256 zł
3) od nabywców zaliczonych do III grupy podatkowej		
	11 128	12%
11 128	22 256	1335 zł 40 gr i 16% od nadwyżki ponad 11 128 zł
22 256		3115 zł 90 gr i 20% od nadwyżki ponad 22 256 zł

Podatkowi nie podlega:

1. nabycie własności rzeczy ruchomych znajdujących się na terytorium RP lub praw majątkowych podlegających wykonaniu na terytorium RP, jeżeli w dniu nabycia ani nabywca, ani też spadkodawca nie byli obywatelami polskimi i nie mieli miejsca stałego pobytu lub siedziby na terytorium RP;
2. nabycie w drodze spadku, zapisu windykacyjnego praw autorskich i praw pokrewnych, praw do projektów wynalazczych, znaków towarowych i wzorów zdobniczych oraz wierzytelności wynikających z nabycia tych praw;
3. nabycie w drodze dziedziczenia środków z pracowniczego programu emerytalnego;
4. nabycie w drodze dziedziczenia środków z pracowniczego planu kapitałowego;
5. nabycie w drodze spadku środków zgromadzonych na rachunku zmarłego członka otwartego funduszu emerytalnego;
6. nabycie w drodze spadku środków zgromadzonych na indywidualnym koncie emerytalnym oraz na indywidualnym koncie zabezpieczenia emerytalnego;
7. nabycie w drodze spadku kwoty składek zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;
8. nabycie nieodpłatnej renty, o której mowa w art. 29c ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o Centralnym Porcie Komunikacyjnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1354 oraz z 2022 r. poz. 807, 1079, 1390 i 1846).

Najbliższej rodzinie spadkodawcy (małżonkowi, zstępnym, wstępnym, pasierbom, rodzeństwu, ojczymowi i macosze) przysługuje zwolnienie (ulga) pod warunkiem, że w ciągu 6 miesięcy zgłosi właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego na odpowiednim formularzu fakt otrzymania spadku.

XI. Opłaty sądowe i notarialne w postępowaniu spadkowym

W sprawach z zakresu prawa spadkowego ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych przewiduje konieczność ponoszenia opłat stałych od dokonania poszczególnych czynności procesowych. Opłatom podlegają następujące czynności:

- wniosek o stwierdzenie nabycia spadku – 100,- zł,
- wniosek o zabezpieczenie spadku – 100,- zł,
- wniosek o sporządzenie spisu inwentarza – 100,- zł,
- wniosek o odebranie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku – 100,- zł,
- apelacja, skarga kasacyjna i skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku – 100,- zł,
- wniosek o zabezpieczenie spadku po cudzoziemcu – 100,- zł,
- wniosek o wydanie właściwemu konsulowi spadku po cudzoziemcu – 100,- zł,
- wniosek o dział spadku – 500,- zł,
- wniosek o dział spadku zawierający zgodny projekt działu spadku - 300,- zł,
- wniosek o dział spadku połączony ze zniesieniem współwłasności – 1.000,- zł,
- wniosek o dział spadku połączony ze zniesieniem współwłasności, zawierający zgodny projekt działu spadku i zniesienia współwłasności - 600 zł.

Maksymalne stawki za sporządzenie aktu notarialnego dokumentującego:

- testament – 50,- zł,
- testament zawierający zapis zwykły, polecenie lub pozbawienie uprawnionego prawa do zachowku – 150,- zł,
- testament zawierający zapis windykacyjny – 200,- zł,
- odwołanie testamentu – 30,- zł,
- oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku – 50,- zł,
- poświadczenie dziedziczenia ustawowego lub testamentowego, uzupełniające akt poświadczenia dziedziczenia w zakresie spadkobierców dziedziczących gospodarstwo rolne – 50,- zł,
- poświadczenie dziedziczenia testamentowego z zapisem windykacyjnym – 100,- zł,
- protokół dziedziczenia – 100,- zł,
- europejskie poświadczenia spadkowego – 400,- zł,
- projekt protokołu dziedziczenia – 100,- zł,
- projekt obejmujący oświadczenie o wyrażeniu zgody na spisanie protokołu dziedziczenia zgodnie z jego projektem - 50 zł,
- otwarcie i ogłoszenie testamentu - 50 zł,
- zaświadczenie o powołaniu wykonawcy testamentu - 30 zł,
- dział spadku – wynagrodzenie zależne od ogólnej wartości majątku podlegającego działowi.

Maksymalna stawka wynosi od wartości:

- 1) do 3000 zł - 100 zł;
- 2) powyżej 3000 zł do 10 000 zł - 100 zł + 3% od nadwyżki powyżej 3000 zł;
- 3) powyżej 10 000 zł do 30 000 zł - 310 zł + 2% od nadwyżki powyżej 10 000 zł;
- 4) powyżej 30 000 zł do 60 000 zł - 710 zł + 1% od nadwyżki powyżej 30 000 zł;
- 5) powyżej 60 000 zł do 1 000 000 zł - 1010 zł + 0,4% od nadwyżki powyżej 60 000 zł;
- 6) powyżej 1 000 000 zł do 2 000 000 zł - 4770 zł + 0,2% od nadwyżki powyżej 1 000 000 zł;
- 7) powyżej 2 000 000 zł - 6770 zł + 0,25% od nadwyżki powyżej 2 000 000 zł, nie więcej jednak niż 10 000 zł, a w przypadku czynności dokonywanych pomiędzy osobami zaliczonymi do I grupy podatkowej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn nie więcej niż 7500 zł.

XII. Wzory pism

Wniosek o stwierdzenie nabycia spadku

(Miejscowość), dnia .....

Opłata sądowa 100,- zł

Sąd Rejonowy w .....
(właściwy ze względu na ostatnie
miejsce zamieszkania spadkodawcy)

Wnioskodawca:

.....

(imię i nazwisko, dokładny adres miejsca zamieszkania, numer PESEL)

Uczestnicy:

.....

(imię i nazwisko, dokładny adres miejsca zamieszkania, numer PESEL – jeśli jest znany)

WNIOSEK O STWIERDZENIE NABYCIA SPADKU

Wnoszę o stwierdzenie nabycia spadku po (imię i nazwisko zmarłego spadkodawcy) zmarłym w dniu (data śmierci spadkodawcy) w (miejscowość śmierci spadkodawcy) przed śmiercią zamieszkałym w (miejscowości i dokładny adres miejsca zamieszkania zmarłego) na podstawie (ustawy lub testamentu).

UZASADNIENIE

Spadkodawca (imię nazwisko zmarłego) stale zamieszkały przed śmiercią w (dokładny adres spadkodawcy, miejscowość i ulica) zmarł w dniu (data śmierci spadkodawcy).

dowód:

- odpis skrócony aktu zgonu,

W dniu śmierci spadkodawca był (podać stan cywilny). Zmarły pozostawił testament/nie pozostawił testamentu.

Spadkobiercami zmarłego są: (wymienić wszystkich spadkobierców ustawowych przy dziedziczeniu na podstawie ustawy lub spadkobierców wskazanych w testamencie przy dziedziczeniu testamentowym).

dowód:

- odpis akt stanu cywilnego,
- testament

W skład spadku wchodzi / nie wchodzi gospodarstwo rolne.

podpis wnioskodawcy

Załączniki:

- wymienić dokumenty o jakich mowa w uzasadnieniu wniosku
- odpisy pism.

Wniosek o dział spadku

Opłata sądowa (jak w pkt XI biuletynu)

Wartość przedmiotu sporu (łączna wartość składników masy spadkowej)

Sąd Rejonowy w .....

(właściwy ze względu na ostatnie
miejsce zamieszkania spadkodawcy)

Wnioskodawca:

.....

(imię i nazwisko, dokładny adres miejsca zamieszkania, numer PESEL)

Uczestnicy:

.....

(imię i nazwisko, dokładny adres miejsca zamieszkania, numer PESEL – jeśli jest znany)

Wnoszę o:

1) ustalenie, że skład spadku po (imię i nazwisko zmarłego spadkodawcy) zmarłym w dniu (data śmierci spadkodawcy) w (miejsce śmierci), zamieszkałym przed śmiercią w (adres zamieszkania zmarłego spadkodawcy) wchodzi:

a) ..... (dokładne określenie składników masy spadkowej np. nieruchomości (wskazać powierzchnię nieruchomości, miejsce położenia, numer księgi wieczystej) o wartości (wskazać wartość rynkową nieruchomości), samochód (wskazać markę samochodu, numer rejestracyjny, numer VIN, rok produkcji) o wartości (wskazać wartość rynkową samochodu), środki zgromadzone na rachunku bankowym (wskazać kwotę oraz bank w którym zgromadzone są środki)

b) .....

c) .....

2) przyznanie wymienionych w pkt. 1 lit. a i b składników majątkowych na wyłączną własność (wskazać imię i nazwisko wnioskodawcy bądź uczestnika postępowania),

3) przyznanie wymienionych w pkt. 1 lit. c składników majątkowych na wyłączną własność (wskazać imię i nazwisko wnioskodawcy bądź uczestnika postępowania),

4) zasądzenie od (imię i nazwisko) na rzecz (imię i nazwisko) spłaty w kwocie (wskazać kwotę) płatnej (wskazać termin zapłaty) – żądanie takie zamieszczamy w przypadku gdy składniki masy spadkowej dzielone są nierówno,

5) stosunkowe rozdzielenie kosztów postępowania według stopnia zainteresowania stron w sprawie.

UZASADNIENIE

Spadkodawca (imię i nazwisko spadkodawcy) zamieszkały przed śmiercią w (adres zamieszkania spadkodawcy) zmarł w (miejsce śmierci spadkodawcy) w dniu (data śmierci spadkodawcy). Stwierdzenie nabycia spadku nastąpiło (wskazać czy stwierdzenie nabycia spadku nastąpiło w ramach postępowania sądowego czy też na podstawie poświadczenia dziedziczenia).

dowód:

- postanowienie ws. stwierdzenia nabycia spadku wydane przez Sąd (*wskazać dane sądu który wydał postanowienie*) z dnia (*wskazać datę wydania postanowienia*) bądź akt poświadczenia dziedziczenia (*wskazać datę sporządzenia aktu*),

Spadkobiercami po (*imię i nazwisko spadkodawcy*) są (*imię i nazwisko spadkobierców*).

W skład masy spadkowej wchodzi (*dokładne określenie składników masy spadkowej np. nieruchomości (wskazać powierzchnię nieruchomości, miejsce położenia, numer księgi wieczystej)* o wartości (*wskazać wartość rynkową nieruchomości*), samochód (*wskazać markę samochodu, numer rejestracyjny, numer VIN, rok produkcji*) o wartości (*wskazać wartość rynkową samochodu*), środki zgromadzone na rachunku bankowym (*wskazać kwotę oraz bank w którym zgromadzone są środki*).

dowód:

- dokumenty dotyczące składników masy spadkowej (np. odpis księgi wieczystej, wyciąg z rachunku bankowego)

Zdaniem wnioskodawcy zasadne jest przyznanie (*wskazać imię i nazwisko*) następujących składników majątkowych (*wymienić składniki masy spadkowej mające przysiąc ww. osobie*) z obowiązkiem spłaty na rzecz/ bez obowiązku spłaty na rzecz (*wskazać imię i nazwisko osoby która ma otrzymać spłatę*).

Na zasadzie art. 187 k.p.c. oświadczam, że (*należy wskazać czy strony podjęły próbę pozasądowego rozwiązania sporu, a jeżeli nie to dlaczego*).

Oświadczam, że opłatę sądową uiszczono na rachunek bankowy Sądu.

W tym stanie rzeczy wniosek o dział spadku jest konieczny i uzasadniony.

podpis wnioskodawcy

Załączniki:

- dokumenty potwierdzające przeprowadzenie postępowania o stwierdzenie nabycia spadku lub poświadczenia dziedziczenia,
- dokumenty potwierdzające składniki masy spadkowej,
- odpis wniosku.

Pozew o zachowek

(Miejscowość), dnia .....

Opłata sądowa (5% żądanej kwoty)
Wartość przedmiotu sporu (żądana kwota)

Sąd Rejonowy w .....
(właściwy ze względu miejsce
zamieszkania pozwanego)

Powód:

.....

(imię i nazwisko, dokładny adres miejsca zamieszkania, numer PESEL)

Pozwany:

.....

(imię i nazwisko, dokładny adres miejsca zamieszkania, numer PESEL – jeśli jest znany)

POZEW O ZACHOWEK

Wnoszę o:

1. zasądzenie od pozwanego (imię i nazwisko) na rzecz powoda (imię i nazwisko) kwoty (wskazać kwotę) zł z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty,
2. zasądzenie od pozwanego (imię i nazwisko) na rzecz powoda (imię i nazwisko) kosztów procesu,
3. przeprowadzenie rozprawy także pod nieobecność powoda,
4. wydanie wyroku zaocznego, opatrzonego rygorem natychmiastowej wykonalności, w przypadku zaistnienia przesłanek przewidzianych w art. 339 k.p.c.

UZASADNIENIE

Spadkodawca (wskazać imię i nazwisko spadkodawcy), ostatnio stale zamieszkały w (wskazać ostatnie miejsce zamieszkania spadkodawcy), zmarł dnia (wskazać datę śmierci spadkodawcy).

Na mocy prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego (wskazać dane sądu) z dnia (wskazać dzień wydania postanowienia), ustalono, że spadek po ww. spadkodawcy nabywa w całości na podstawie testamentu (wskazać imię i nazwisko pozwanego).

dowód:

- odpis postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku/odpis aktu poświadczenia dziedziczenia,

W przypadku braku testamentu spadek po zmarłym (wskazać imię i nazwisko spadkodawcy), przypadłby w całości powodowi jako jednemu spadkodawcy ustawowemu. dowód:

- odpis aktu urodzenia powoda,

Spadkodawca pozostawił następujące składniki majątku (wymienić składniki majątku wchodzące w skład masy spadkowej). Tytułem zachowku należy się powodowi (wskazać imię i nazwisko powoda) połowa wartości udziału spadkowego, który by mu przypadł przy dziedziczeniu ustawowym, tj. kwota (wskazać wysokość żądanej kwoty).

dowód:

- dokumenty potwierdzające składniki masy spadkowej,

Na zasadzie art. 187 k.p.c. oświadczam, że *(należy wskazać czy strony podjęły próbę pozasądowego rozwiązania sporu, a jeżeli nie to dlaczego)*.

Oświadczam, że opłatę sądową uiszczono na rachunek bankowy Sądu.

podpis własnoręczny

Załączniki:

- odpis postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku/ aktu poświadczenia dziedziczenia,
- odpis aktu urodzenia powoda,
- dokumenty potwierdzające składniki masy spadkowej,
- odpis pozwu.

Pozew o uznanie spadkodawcy za niegodnego

(Miejscowość), dnia .....

Opłata sądowa (5% żądanej kwoty)

Wartość przedmiotu sporu (wartość udziału spadkowego pozwanego)

Sąd Rejonowy w .....
(właściwy ze względu miejsce
zamieszkania pozwanego)

Powód:

.....
(imię i nazwisko, dokładny adres miejsca zamieszkania, numer PESEL)

Pozwany:

.....
(imię i nazwisko, dokładny adres miejsca zamieszkania, numer PESEL – jeśli jest znany)

POZEW O UZNANIE SPADKODAWCY ZA NIEGODNEGO

Wnoszę o:

1. uznanie, że pozwany (imię i nazwisko pozwanego) jest niegodny dziedziczenia po zmarłym w dniu (wskazać datę śmierci spadkodawcy) w (wskazać miejsce śmierci spadkodawcy) ojcu (imię i nazwisko spadkodawcy), ostatnio stale zamieszkałym w (wskazać ostatnie miejsce zamieszkania spadkodawcy),
2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu,
3. przeprowadzenie rozprawy także pod nieobecność powoda,
4. wydanie wyroku zaocznego, opatrzonego rygorem natychmiastowej wykonalności, w przypadku zaistnienia przesłanek przewidzianych w art. 339 k.p.c.

UZASADNIENIE

Pozwany jest dzieckiem (wskazać imię i nazwisko spadkodawcy) zmarłego w dniu (wskazać miejsce śmierci spadkodawcy) w (wskazać miejsce śmierci spadkodawcy).

dowód:

- odpis skrócony aktu zgonu,
- odpis skrócony aktu urodzenia pozwanego,

Dnia Sąd Rejonowy w (wskazać dane Sądu) uznał pozwanego za winnego czynu (opisać rodzaj przestępstwa jakiego dopuścił się pozwany na szkodę spadkodawcy) i wymierzył mu karę (wskazać rodzaj kary wymierzonej pozwanemu).

dowód:

- odpis wyroku,

Postawa pozwanego (wskazać imię i nazwisko) wobec spadkodawcy (wskazać imię i nazwisko) stanowi przesłankę uzasadniającą uznanie pozwanego za niegodnego, dopuścił się on bowiem umyślnie ciężkiego przestępstwa przeciwko spadkodawcy.

W tym stanie rzeczy pozew niniejszy jest konieczny i uzasadniony.

Na zasadzie art. 187 k.p.c. oświadczam, że *(należy wskazać czy strony podjęły próbę pozasądowego rozwiązania sporu, a jeżeli nie to dlaczego)*.

Oświadczam, że opłatę sądową uiszczono na rachunek bankowy Sądu.

Podpis własnoręczny

Załączniki:

- odpis skrócony aktu zgonu,
- odpis skrócony aktu urodzenia pozwanego,
- odpis wyroku
- odpis pisma.

**Wniosek o rozstrzygnięcie o istotnych sprawach dziecka
(wyrażenie zgody na odrzucenie spadku)**

(Miejscowość), dnia .....

Sąd Rejonowy w
(właściwy ze względu na miejsce
zamieszkania małoletniego)

Wnioskodawca:

.....

(imię i nazwisko rodzica małoletniego, dokładny adres miejsca zamieszkania, numer PESEL)

Uczestnicy:

.....

(imię i nazwisko drugiego rodzica małoletniego, dokładny adres miejsca zamieszkania, numer PESEL – jeśli jest znany)

WNIOSEK O ROZSTRZYgniĘCIE O ISTOTNYCH SPRAWACH DZIECKA

Wnoszę o wyrażenie przez Sąd zgody na dokonanie przez strony postępowania czynności prawnej przekraczającej zwykły zarząd majątkiem małoletniego (wskazać imię i nazwisko dziecka) polegającej na odrzuceniu spadku po zmarłym w dniu (wskazać datę śmierci spadkodawcy) w (wskazać miejsce śmierci spadkodawcy) (imię i nazwisko spadkodawcy).

UZASADNIENIE

Strony postępowania są rodzicami małoletniego (imię i nazwisko małoletniego dziecka) urodzonego w dniu (data urodzenie małoletniego dziecka).

dowód:

- odpis aktu urodzenia małoletniego dziecka,

W dniu (data śmierci spadkodawcy) zmarł (imię i nazwisko spadkodawcy), ojciec wnioskodawcy. Po śmierci ojca, wnioskodawca porządkując osobiste rzeczy spadkodawcy ustalił, że jego ojciec zaciągał zobowiązania finansowe w różnego rodzaju instytucjach finansowych. Spadkodawca nie spłacał swoich zobowiązań. Z informacji posiadanych przez wnioskodawcę wynika, że spadkodawca nie posiadał żadnych aktywów. Wnioskodawca miał rzadki kontakt ze swoim ojcem i nie posiada dokładnej informacji o całkowitym stanie zadłużenia spadkodawcy.

W związku z informacjami powziętymi przez wnioskodawcę odnośnie stanu zadłużenia spadkodawcy, w dniu (data złożenia oświadczenia) wnioskodawca złożył oświadczenia o odrzuceniu spadku po zmarłym ojcu.

dowód:

- odpis skrócony aktu zgonu spadkodawcy,
- protokół przyjęcia oświadczenia o odrzuceniu spadku,

Oświadczam, z uwagi na fakt, iż masa spadkowa pozostawiona przez spadkodawcę składa się tylko i wyłącznie z długów, zasadnym jest złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku w imieniu małoletniego.

Z uwagi na sześciomiesięczny termin na złożenia oświadczenia o przyjęciu bądź odrzuceniu spadku, wnoszę o pilne rozpatrzenie niniejszego wniosku.

podpis własnoręczny

Załączniki:

- odpis aktu urodzenia małoletniego dziecka,
- odpis skrócony aktu zgonu spadkodawcy,
- protokół przyjęcia oświadczenia o odrzuceniu spadku,
- odpis pisma.

Wzór testamentu /przykłady/

(Miejscowość), dnia .....

TESTAMENT

Ja niżej podpisany (*imię i nazwisko*), urodzony w dniu (*wskazać datę*) w (*wskazać miejscowość*) do spadku po mnie powołuję w równych częściach: mojego syna (*wskazać imię i nazwisko*) i moją córkę (*wskazać imię i nazwisko*).

podpis własnoręczny

Uwaga – testament od początku do końca musi być napisany własnoręcznie!

(Miejscowość), dnia .....

TESTAMENT

Ja niżej podpisany (*imię i nazwisko*), urodzony w dniu (*wskazać datę*) w (*wskazać miejscowość*) do spadku po mnie powołuję w równych częściach: mojego wnuka (*wskazać imię i nazwisko*) i moją wnuczkę (*wskazać imię i nazwisko*).

Jednocześnie wydziedziczam mojego syna (*wskazać imię i nazwisko*) gdyż nie utrzymuje on ze mną żadnych kontaktów rodzinnych od ponad dziesięciu lat, nie interesował się mną również w czasie ciężkiej choroby, nie wspierał mnie w okresie pobytu w szpitalu oraz długotrwałej rekonwalescencji po przebytej operacji.

podpis własnoręczny

Uwaga – testament od początku do końca musi być napisany własnoręcznie!